

Μετὰ τὸ συμπόσιον ἐκάστη ἡλικία παρεδίδετο εἰς τὰς ἀρμοζούσας αὐτῇ διαιχύσεις: ἔξαιρέτως δὲ οἱ νέοι ἡσπαῦντο εἰς τὰ ἑθνικά γυμνάσια, οἷον τὸ πήδημα, πήδημα σὲ τρεῖς, τῆς ῥάχον· λας, ἀπὸ ἔτα γαράξις τ' ἀλλο, στραγάλι μὲ στραγάλι, ἢ ἀλλο· κολλητόρ· τὸ παρατρέξιμον· τὸ πάλαιμα, ὅστε τὰ φάγι· ἢ φάχι· χῶμα· τὸ λιθάρι· τὴν σφερόδοντην· τὸ σημάδι. Αἱ δὲ κόραι ἐπλεκον στεφάνους ἐκ τῶν ἀνθῶν τοῦ Ματίου, φιλοτιμούμεναι τὶς αὐτῶν ν ἀρμόσει ἐπιτηδειότερον, καὶ δι' αὐτῶν ἔστεφον τὰς κεφαλάς των, ἐπιστρέφουσαι εἰς τὰς οἰκίας, τέλος ἀνήρτων αὐτοὺς ἐπὶ τὰ πρόθυρα τοῦ πατρικοῦ οἴκου των, ὅπου ἔμενον μέχρι τοῦ ἐλευσομένου Ματίου.

Τὴν δευτέραν Ματίου ἡ ὁρθόδοξος ἐκκλησία τελεῖ τὴν μνάμην τοῦ Ἅγ. Αθανασίου. Οὐ μακρὰν τῆς πόλεως εἰς μέρος ἀποπτον, ὑπάρχει νεδός τοῦ ἄγιου τούτου ἐνταῦθα συνήρχοντο ἀπὸ πρώτες αἱ οἰκογένειαι τῆς πόλεως, ἵνα ἐκκλησιασθῶσιν, ίδιας δὲ αἱ κόραι, αἵτινες ἴδιοποιήθησαν τὴν ἕορτὴν ταύτην. Μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς λειτουργίας ὅλαι συνήρχοντο εἰς τὴν παρακειμένην πεδιάδα, Κρυονέρην καλούμενην, ἣν δαψιλῶς ἐστόλισεν ἡ φύσις, καὶ θέμεν ὁ θεατὴς ἀπολαύει θέας μαγευτικωτάτης. Ἐνώπιόν του ἐκτίνεται ἡ ἀπέρχοντος θάλασσα· ἡ Δημητρα τείνει τὴν χειρά της εἰς τὸν Ποσειδῶνα καὶ αἱ ἀκταὶ ἐκεῖναι αἱ μεσταὶ γραφικωτάτων κήπων, ὅτε μὲν ἀνθίζοντων, ὅτε δὲ βρυθόντων ὑπὸ καρπῶν, ἀντανακλῶνται εἰς τὰ γαλήνια κύματα τῆς θαλάσσης, πολλάκις δὲ οἱ βότρυες κλίματός τινος ἐλούνοντο ἐντὸς τοῦ κύματος. ἐνταῦθα αἱ κόραι ἔψαλλον, χορεύουσαι διάφορα ἑθνικὰ ἄσματα, ἐν οἷς καὶ τὸ τραγούδι τοῦ Ματίου. Τὴν αὐτὴν δὲ ἡμέραν χορὸς παίδων περιήρχετο τὰς οἰκίας καὶ ἔψυχλε τὸ αὐτὸ ἄσμα, ἔχον οὕτως

Τοῦ Ματίου τὸ τραγοῦδι.

Ἐμβῆκ' ὁ μάνις μ' μῆκ' ὁ μάνις, μ' μῆκ' ὁ μάνις μῆνας,
Ο μάνις μὲ τριαντάφυλλα καὶ Ἀπρίλης μὲ τὰ ρόδα.
Ἀπρίλι, ἀπρίλι ἀφόρετε, μάνι μου κανακάρη,
Όλο τὸν κόσμο γέμισες· τὸν ἄνθη καὶ τὰ λου-

λούδια,

Κ' ἐμένα περικύκλωσες· τὰς κόρης ταῖς ἀγκάλαις.
Γιὰ μήνυσέ μου, λιγυρή, γιὰ μήνυσέ μου, κόρη,
Νὰ δώσω τὸν χαριτευόν (1) ὅσο π' ἄνθοιν οἱ

κάμποι,

Στεφάνια νὰ μᾶς πλέξουνε μὲ τὸ ἄνθισμένο κλίμα,
Νὰ ετρώσουνε τὴν κλίνη μας μὲ τὰς μυρτίλλας τὰ

ἄνθη.

Κυρὰ ν' ὄντες ἐκίνησες νὰ πῆσι· τὰς ἐκκλησίας,
Βάνεις τὸν ἄλιο πρόσωπο καὶ τὸ φεγγάρι στήθη
Καὶ τοῦ κοράκου τὸ φτερό βάνεις καμαροφρύδι·
Η στράτη ρόδα γέμισε, ἡ ἐκκλησὶ ἀπὸ μόσχο.

(1) Οὕτως ἐλέγετο ἡ ἐπίσκεψις τοῦ γαμήρου εἰς τὴν οἰκίαν τῶν γονέων τῆς νύμφης διὰ νὰ ζητήσῃ τὴν χειρά της.

Οἱ παΐδες τότε ἐφόρουν στεφάνους παντός ἀνθούς ήμέρου καὶ ἀγρίου, εἰς δὲ τὰς χειράς ἐκράτουν μεγάλους κλάνας πορτοκαλιάς ἢ λεμονιάς γέμοντας ἀνθέων καὶ καρπῶν. Τοὺς παΐδας τοὺς ψάλλοντας τὸ τραγοῦδι ἐδέχοντο μετὰ χαρᾶς πανταχοῦ καὶ τοὺς ἐφίλευν. Τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἔτεροι χοροὶ ἦσαν ἀνδρῶν μέσης ηλικίας, ἐν τῷ χωρὶς μουσικῆς περιήρχοντο τὰς οἰκίας, ψάλλοντες καὶ αὐτοὶ τὸ τραγοῦδι τοῦ ματίου, ἀλλὰ τὸ ἔργον τοῦτο ἦτο σοφερότερον· συγχαίροντες τοὺς συμπολίτας τῶν διὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ ἑαρινοῦ τούτου μηνὸς, ἔφερον εἰς αὐτοὺς δέσμας ἐκλεκτῶν ἀνθέων, οἱ δὲ ἀντεδωροῦντο αὐτοῖς χρήματα τὰ δόπια συνηγγον εἰς κοινὸν ταμεῖον, προστιθεμένων εἰς τὴν ποσότητα ταύτην καὶ τῶν ἐκ τῆς εἰσπράξεως τῶν τελωνιακῶν δικαιωμάτων, ἀτίνα, κατ' ἀρχαῖον τι προνόμιον, ἔχαρίζοντο εἰς τὴν πόλιν· δλα δὲ ταύτα τὰ χρήματα ἐδαπάνων εἰς κοινάς εὐωχίας διαρκούστας μέχρι τῆς ὡράδης ματίου. Ἐληγον δὲ αἱ ἔορται διά τινος εικονικῆς μάχης, διαιρουμένων τῶν πολιτῶν εἰς Ἑλληνας καὶ τοὺς πολεμίους των, τὸ πρᾶγμα ἐγίνετο διποσοῦν σπουδαίον, διότι ἡ μάχη συνίστατο εἰς τὸν λεγόμενον πετροπόλεμον χωρὶς ὅμως νὰ συμβῇ τι ἀπευκταῖον· ἐνίκων δὲ πάντοτε οἱ Ἑλληνες καὶ ἔκαστος τῶν νικητῶν λαμβάνων ἔνα αἰχμάλωτον, ἔφερον αὐτὸν ἐν θριάμβῳ καὶ πρὸς τὰς νικητηρίους φωνάς τοῦ λαοῦ, καὶ ἀπαντεῖς ἐπορεύοντο εἰς τὸ φρούριον, ὅπου τὴν ὑστεραίαν προσεφέρετο εἰς αὐτοὺς γεῦμα.

Οὕτως ἐτελείωναν αἱ ἔορται τοῦ Ματίου.

K. II,

ΚΡΙΣΕΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ.

(Ἐρώτισμα).

Τὸ ιεροδικοστήριον κατ' οὐδεμίαν ἐποχὴν φίνεται ἐπικρατοῦν ἐφ' δῆλης ἐν γένει τῆς Εὐρώπης· Σποραδὴν μόνον ἐνεφανίζετο ἐνώπιον τῶν λαῶν δρμητικῶν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς ἐμφανίσεις του ταύτας ὑπῆρξε διαβατηκώτατον. Θέλοντες νὰ δοκιμάσωσιν αὐτὸν, πρῶτοι οἱ βασιλεῖς τῆς Αρκτοῦ τὸ προσεκάλεσαν· ἀλλ' ἀκολούθως αὐτοὶ πρῶτοι τὸ ἀνεκάλεσαν, τὸ ἀπέπεμψαν, τέλος δὲ καὶ τὸ κατεδίωξαν. Ἱπὸ τὸν φλογερὸν ὅμως μόνον ἦλιον τῆς Μεσημβρίας εἰς τὴν Ἰσπανίαν, ἡδυνήθη νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἐντελεστέραν καὶ πληρεστέραν αὐτοῦ ἀνάπτυξιν. Ο Τορκεμάδας; ὑπῆρξε, δὲν λέγομεν ὁ θεμελιωτής, ἀλλ' ὁ μεγαλοφύρεστερος αὐτοῦ προστάτης περιβαλόντως ἰσχυρόν.

Εἰς ἐκάστην ἐκάστης ἐπαρχίας πρωτεύουσαν, οἱ κάτοικοι ἐβλεπον ἡμέραν τινὰ γάνεγέρεται· οἰκοδο-

μὴ ἄγνωστος, ήτις δριστικῶς, οὔτε ἀνάκτορον ἦτο, οὔτε φυλακή τις, ἀλλὰ συνδυάζουσα ἀμφότερα, συνεχώνευεν αὐτὰ ἐν ἑνὶ κτιρίῳ. Η πρόσοψις αὐτῆς, προσκειμένης συνήθως ἐπὶ τῆς δημοσίας ὁδοῦ, ἐπεδείκνυε τῷ ὁρθαλιῷ τὴν ἀγέρωχον μεγαλει-
τητα, περιεκυλούτο δὲ μ' ἔξωστας καὶ παράθυρα, τῆς Εσκουριάλης. Τούτο ἦτο τὸ ἀνάκτορον. Ή λοι-
πή οἰκοδομὴ τεθαμμένη ἐντὸς μυστηρίου, κατέ-
ληγεν εἰς πτυχὰς τούχου καταγύμνου, οὕτως εἰπεῖν,
καὶ ἀμαυροῦ, δύοισον δὲ προπυργίᾳ τινὶ. Τούτο
δε ἦτο τὸ θεσμωτήριον.

Τὸ δεσμωτήριον τοῦτο ἐκτισμένον ἐν σχήματι μονκατηρίου, περιεῖχε δύο κελίων σειράς. Ή πρώ-
τη συνίστατο εἰς δωμάτια μόνον πάρ' ἑνὸς φω-
τιζόμενα φεγγίτου, κατεσκευασμένου εἰς τὸ ὄψος τῆς ὁροφῆς, καὶ κεκλεισμένου διὰ τριπλῶν σιδη-
ρῶν κιγκλίδων. Εἰς τὴν δευτέραν δὲ ἐνυπῆρχον τὰ κυρίως δεσμωτήρια, φωτίζομενα ἅπαξ μόνον τῆς ἡμέρας διά τινος θυρίδος, καθ' ἣν στίγμὴν ὁ δεσμοφύλακ ἐκβούσῃ τὴν τροφὴν εἰς τὸν ἐν αὐτοῖς δεσμώτην.

Ἔπει τὰ δεσμωτήρια ταῦτα, ἀποτρόπαιον ὑπῆρ-
χεν ὑπόγειον, ἐκ τριπλῶν καλυπτόμενον θόλων, εξ οὗ, ἀπὸ δαιδάλου πρὸς δαιδάλον, εἰσέδυε τις εἰς ἀνεξχώσαστα σκότῳ κάτωθεν ὑπῆρχον καὶ ἔτερα ὑπόγεια τεχνιέντως καὶ ταῦτα πρὸς τὸ μυστήριον ἐρήμθησμένα, τὰ δόποια δύναται τις νὰ εἴπῃ, ἐπερα-
τοῦντο πρὸς τὸ κέντρον τῆς γῆς, ἔνθα ἀπεπνί-
γοντο πάντες οἱ στεναγμοί. Ἐκεῖ ὑπῆρχον οἱ τρό-
χοι, αἱ στρέβλαι, αἱ ἀγγόναι, αἱ θερμάστραι, οἱ ἐσθεσμένοι ἄνθρακες καὶ αἱ κλεψύδραι, ἡ ἀμμος τῶν δοιών κατέρρεεν δπωσαύτην ζωή. Ο δὲ ποὺς ἐβάδιζεν εἰς τὰ βάθη τῶν ὑπογείων τούτων κρυ-
πτῶν, βυθίζομενος ἐντὸς παχείας ἵλυος, ητις οὐ-
δέποτε ἐλάμβανεν ἀφορμὴν ν ἀποξηρανθῆ.

Καὶ ἐν τούτοις τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο, τὸ το-
σοῦτον μεγαλοπρεπὲς ἔξωτερικῶς, ἀλλὰ πενθρό-
τατον ἐσωτερικῶς, ἔφερεν, ἐκ μετριοφροσύνης, ἀγα-
θοτάτην χρυσοῦς γράμμασιν ἐπιγραφὴν, προσηρ-
τημένην ἐπὶ τῆς προσόψεως του. Όνομαζετο δ
Αγίας Οδύσσεας (la Santa Casa). Έκ τοῦ αὐτοῦ ἐπί-
στης λόγου καὶ τὸ αίματηρὸν ἐκείνο δικαστήριον, τὸ παρασκευάζον ἐν μυστηρίῳ τὸν θάνατον ὅπισθεν ἐκείνων τῶν τούχων, ἐκρύπτετο ὑπὸ φευδώνυμον τι, καὶ ἀπεκαλείτο, ιεροδικεῖον (Sainte office).

Καὶ αὐτὴ ἡ ἀτμοσφαῖρα, ἡ περιεκυλοῦσα τὴν αἰνιγματώδη ταύτην οἰκίαν, τὴν εἰς ὅλων τὰ ὅμιλα ἀκατανόητον, ἦτο φρικώδης. Άν τις συνέ-
βαινε νὰ διαβάσῃ βραδέως ἐνώπιον τῆς ἐκ σιδή-
ρου ἐκείνης πύλης, τῆς ὧς ἐπὶ τὸ πολὺ κλειστὸν
ὅπισθεν τοῦ εἰσερχομένου θύματος, δπως ποτὲ μὴ ἐπανοίξῃ δι' αὐτὸν, κατακλίνων τὴν κεφαλὴν ἐπέ-
σπευδε τὸ βάδισμά του. Ενόμιζεν δὲ ἄθλιος δια-
βάτης δι τύπτει τὰς ἀκοάς, του φωνὴ κολάσεως
ἐκ τῶν καταχθονίων ἔξερχομένη.

Ἐντὸς τοῦ ἐπαμφοτερίζοντος τούτου ἀνακτόρου,
τοῦ καταλήγοντος εἰς δεσμωτήριον, κατώκει δὲ
ιεροδίκη, ὡς τοιοῦτος δὲ ἔξελέγετο ἐν γένει εἰς δο-
(Εὐτέρην Τόμος ΣΤ'. φυλ. 17)

μινικανὸς, ἀμέσως διὰ παπικῆς διαταγῆς καθι-
δρούμενος πρὸς ἔξέλεγξιν τῆς αἱρέσεως αὐτὸς ἦτο
δ ὥπλισμένος ἀντιπρόσωπος τοῦ ἀγίου Πέτρου,
αὐτόχρημα ἄγιος-Πέτρος διὰ πληρεξουσίου.

Περιεβίλημένος ἄπαντα τῆς τιάρχης τὰ δικαιώ-
ματα, ἡδύνατο νὰ ἐκτοξεύῃ ἀφορισμοὺς, νὰ χο-
ρηγῇ ἀφέσεις ἀμαρτιῶν, νὰ ἐκδίδῃ διατάγματα
πρὸς κατκαγγελίαν τοιούτων, νὰ διερμηνεύῃ τὰς δι-
δαχάς εἰς τὰς ἐκκλησίας, καθ' ἃς ἐδίδασκεν ἀπὸ
τοῦ ἀμβωνος ἡμέρας, νὰ συλλαμβάνῃ τοὺς ἐπισκό-
πους ἐντὸς αὐτῶν τῶν μητροπόλεων των, τοὺς δὲ
ἡγεμόνας καὶ καθ' ἣν ἡγοῦντο τῶν στρατῶν αὐτῶν
στιγμὴν. Εἶχεν ἐν ἑνὶ γενικὴν ἐπὶ παντὸς ἐκ γυ-
ναικὸς γεννηθέντος ἀνθρώπου δικαιοδοσίαν, χρι-
στιανοῦ ἢ Ιουδαίου, ὁρθοδόξου ἢ ἀσεβοῦς, αὐτό-
χθονος ἢ ἀλλοδαποῦ, λαϊκοῦ ἢ ἐκκλησιαστικοῦ,
χυδαίου ἢ εὐγενοῦς, μπουργοῦ ἢ ἡγεμόνος.

Τηπεράνω τῆς ἔξουσίας αὐτοῦ, οὐδεμίαν ἐτέραν
ἀνεγνώριζε δύναμιν. Ἐφερε τὸ ξίρος τοῦ Κυρίου,
καὶ δι' αὐτοῦ ἡδύνατο νὰ καταστείλῃ πάσας τὰς
ἀφρῦς, ταπεινὰς ἢ ὑπερηφάνους ἴδιωτικὰς ἢ ἐ-
στεμμένας, δπως ἐνδιδώσιν ἀπέναντι τοῦ ξίφους
του. Προσεπάθει εἰς τὰ δύματα τοῦ πλήθους νὰ
περιβάλλεται τὴν αἵλιαν τοῦ πάπα ὑπὸ ἔτερον
πρόσωπον, καὶ τὸ ἀναμάρτητον, εἰς δεύτερον βαθ-
μόν.

Ἡδύνατο τὰ πάντα νὰ τολμήσῃ, τὰ πάντα νὰ
ἐπιχειρήσει ἐναντίον τῶν λκῶν, καὶ ἐναντίον
τῶν ἔθνος, περιπτάμενος ὑπεράνω τῆς ἀνθρωπό-
τηος, ὡς καὶ ὑπεράνω τῆς δικαιοσύνης « — ἀν-
θρωπος, ἔλεγε τὸ ἔγχειρίδιον τοῦ ἱεροδίκου, δὲν
ὄφειλει νὰ κρίνῃ τὸν ἐπίγειον Θεὸν, εἰς ὃν δ Θεὸς
τοῦ οὐρανοῦ ἔχορήγησε τὰς κλεῖς τοῦ θαυματείου
του. — Οἱ ιεροδίκης δόθεν παρίστατο δὲν περι-
δείξα βασιλεὺς τῶν βασιλέων τῆς γῆς.

Ἃχεδώματα πολυτελέστατα καὶ περικεκοσμη-
να, ὑπηρέτας, ἀκολούθιαν καὶ ἔξοχὰς πρὸς ἀναψυχὴν,
ἐν μέσῳ δὲ τῶν καυστηρίων εἶχε καὶ εὐωδίας
πορτοκαλεῶν· ὅταν ἔξήρχετο, φρουρὰ ἔξ εὐγε-
νῶν ἴππεων συνώδευε τὴν ἄμαξάν του. Προσεπά-
θη δὲ ἐν πάσῃ περιστάσει, νὰ ἐμφανίζεται μεθ'
ὅλης τῆς πολυτελείας καὶ τῆς τυπικότηος ἐνὶς
ἡγεμόνος. Ως ἡγεμών πνευματικὸς, ἐπόμενον ἦτο
βιβαίως νὰ βασιλεύῃ καὶ ἐπὶ τῶν ἰδεῶν.

Η ιερὰ ἔξετασις ἦτο λοιπὸν κυριολεκτικῶς, ἐν
Κράτεις ἐν Κράτει. Όπως πᾶν ἔθνος, οὕτω καὶ αὐ-
τη, διετήρει στρατὸν, ἀλλὰ στρατὸν ἀνώνυμον,
κυρφίον, ἀρρατὸν, ἀκατάληπτον, στρατὸν φέρον-
τα τὸ ὠρχεῖον ὄνομα — ἀγία σταυροφορία. Πᾶν
πρᾶγμα ἢ πρόσωπον ὅπωδήποτε συνδεόμενον
μετ' αὐτῆς, ἔχερε δομὴν ἀγιότητος.

Ο στρατός αὐτὸς ἦτο ἀπλῶς μυστική τις ἀ-
στυνομία· ἦτο μία συναδελφότης κατασκόπων τι-
μίων, μεταμορφωμένων ὑπὸ τὸν τίτλον τῶν ἀξιω-
ματικῶν καὶ τῶν ἐπιφορτισμένων ν ἀνιγνεύωσ-
δηθεν τὰς πλάνας τῆς πεποιθήσεως. Οἱ θιασῶ-
ται δὲ οὕτως τῆς προδοσίας ἀνηκον σχεδὸν ἀπαγ-
τεῖς εἰς τὴν κλάσιν τῶν εὐγενῶν, αἱ ὑπηρεσίαι των

καθαρῶς τιμιτικαὶ, τοῖς παρεῖχον πλεῖστα πλεονεκτήματα. Διότι οὔτε ἡ περιουσία, οὔτε ἡ ζωὴ αὐτῶν εἰς τὸν ἐλάχιστον καταμηνύσεως ἢ καταδιώξεως κίνδυνον ὑπέκειτο, ὡς ἐκ τῆς θέσεως των, ἃ τις ἔθεωρείτο ως ἔν τον ἔχεγγυον ἐναντίον τῆς αἱρέσεως. Διὰ τὰ ἐγκλήματα αὐτῶν τὸ ἱεροδικαστήριον ἐχορήγει ἀνεξαντλήτους εὐσπλαγχνίας, ἀσφαλίζον αὐτοῖς κατὰ πᾶσαν περίπτωσιν τὴν ἀτιμωρησίαν.

Ἀλλ' ἀκολούθως, βοηθείᾳ τοῦ ἀτιμωρήτου τούτου, οἱ ἀξιωματικοὶ (familiers) οὗτοι ἡδύναντο κατὰ πᾶσαν στιγμὴν νὰ συλλάβουν τοὺς ἐχθρούς των, νὰ κρεμάσωσιν αὐτοὺς εἰς τὰς ἄγχοντας τοῦ ἱεροδικαστηρίου. ὅταν δὲ θελον ὑπὸ πολλανήσουν σύζυγόν τινα, παρενοχλοῦντα αὐτοὺς καὶ ἀντιπράττοντα εἰς τὰς ἐγκληματικὰς διαβολάς των, συνελάμβανον τὸν ἄθλιον αὐτὸν ἐπὶ κατηγορίᾳ αἱρέσεως, τὸν μετέφερον ἀμέσως καὶ μυστηριωδῶς εἰς ἄγνωστον καὶ ἀποτρόπαιον εἰρκτὴν χωρὶς οὐδεμία ἐκ τοῦ λαοῦ φωνὴ νὰ τολμᾷ ποτὲ νὰ διαμαρτυρηθῇ ἐναντίον τῆς καταθλίψεως ταύτης ἐνὸς ὄντος, ἢ τῆς καταστροφῆς μιᾶς ὑπάρξεως. Καὶ διαμαρτυρησίας αὐτὴ ὑπολαμβάνετο ὡς αἱρέσεις.

Η ἀγία αὕτη σταυροφορία μυστηριωδῶς ἐπεκτινομένη πανταχοῦ, ἡτον ἐν δύμα καὶ ἐν οὖς πανταχοῦ ἀνεῳγμένα, δι' ὧν ἡ ἱεροεταστικότης, παροῦσα καὶ προσέχουσα κατὰ πᾶσαν στιγμὴν, καὶ κατὰ πᾶν τῆς ἐκτάσεως σημεῖον, ἡδύνατο τὸ πᾶν νὰ βλέπῃ ἐν ἀκαρεῖ, τὸ πᾶν νὰ μανθάνῃ καὶ καθυποτάτῃ εἰς τὰς θελήσεις αὐτῆς καὶ ἐδῶ, καὶ ἐκεῖ καὶ ἐν τῷ ἀστρεῖ, καὶ ἐν τῇ σκιᾳ παντοῦ παρίστατο, ἀλλ' ἀφανῆς καὶ ἄγνωστος ἀν δὲ σᾶς προσέφερε τὴν χειρα ἢ τὰ χείλη της, ἀναμφιλέκτως σᾶς προσέδιδεν.

Ἄδυνατον νὰ δέδευστε, νὰ ζήσητε, νὰ διμιήσητε, νὰ κοιμηθῆτε, χωρὶς πλησίον ὑμῶν νὰ ἐνυπάρχῃ καὶ ἡ ἱερὰ ἐξέτασις. Ἐν τῇ θύρᾳ σας, ἐν τῇ τραπέζῃ σας, ἐν τῇ κατοικίᾳ σας καὶ ἐν αὐτῇ ἀκόμη τῇ κλίνῃ σας παρίστατο, ὅπως κατασκοπεύσῃ τὸν βίον σας, τὸ γεῦμά σας, τὸν ὑπόνοιαν σας, τὰς ὥρας τῆς ἀναπαύσεως σας. Πρὸς τοῦτο δὲ, ἀνελάμβανε τὸ πρόσωπον τοῦ πατρός σας, τοῦ οἴου σας, τοῦ ἀδελφοῦ σας, τῆς συζύγου σας, τοῦ γειτονός σας, τοῦ φίλου σας. Ἀνεγινώσκετε; συνκεγίνωσκε καὶ αὕτη μεθ ὑμῶν ἢ ὑστερον ὑμῶν, ἀνεδίφει συγγρόνως μὲν ὑμᾶς ἐπὶ τῆς αὐτῆς τραπέζης σας τὰς μυστηριωδεστέρας τῆς ὑπάρξεως σας σελίδας· καὶ ἐκ τοῦ ἀέρος αὐτοῦ, καὶ τῶν βημάτων καὶ ἰχνῶν σας συνέλεγεν καὶ τὸν πλέον ἀσήμαντον ἐλαφρὸν λόγον σας.

Μεταξὺ αὐτῆς καὶ ὑμῶν, δὲν ἡδύνασθε νὰ θεσητε οὐδὲν οὔτε θαλάσσης, οὔτε ἀποστάσεως ὅριον· σᾶς ἡκολούθει, ως ἀράτος συνοδὸς ἀπὸ κύματος εἰς κύμα, ἀπὸ ήλιον εἰς ήλιον. Ἄν στόλος τις ἀνήγετο εἰς Ασίαν, ἡ ἵερα ἐξέτασις ἐπερπετε νὰ ρίψῃ ἐπὶ τῶν πλοίων τὸ σύστημά της ἀν δίκροτόν τι ἀπεβίβαζε τάγμα τι εἰς τινὰ ἀποικίαν, συγκεπεβιβάζε καὶ καὶ αὕτη ἔνα ἱεροδίκην.

Ἄνθρωπός τις ἦτο τυχὸν ὑπόπτος ἐπὶ αἱρέσει, καὶ θέλων ν ἀποφύγη τὴν πυρὰν, ἀπόρχετο τῶν συνόρων· ἡ ἄφωνος τότε ἐκκλησιαστικὴ ἐκείνη δικαιοσύνη ὕδεινεν κατόπισθεν αὐτοῦ, βῆμα πρὸς βῆμα, καὶ παντοῦ ὅπου εἶχε δομινικανὸν τινὰ ὑπὸ τοῦ Πάπα διωρισμένον ὅπως καίη τοὺς χριστιανοὺς, μίαν μόνην τῷ ἔλεγε λέξιν, καὶ ὁ φυγὰς ἐκεῖνος συνελαμβάνετο, ἐκρατεῖτο, ἐδεσμεύετο καὶ ζῶν κατεβιβίζετο εἰς τὸ θάραυρον τῆς λήθης, ὅθεν δὲν ἔχειρχετο εἰμὴ μετὰ πολλὰ ἔτη, καὶ τοῦτο ἵνα πορευθῇ εἰς τὴν καταδίκην.

Ἡ ἵερα ἐξέτασις τέλος πάντων ἐώρα καὶ ἐγίνωσκε κατὰ πᾶσαν στιγμὴν πᾶν δ, τις ἡ ταπεινότερχ κεφαλὴ ἐκ τῶν τοῦ λαοῦ ἡδύνατο νὰ σκεφθῇ καὶ τὸ στόμα νὰ προφέρῃ. Εἶχεν ἀείποτε κεκλιμένην τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸ θρονίον τῆς ἐξομολογήσεως, ὅπως συλλαμβάνῃ τοὺς λόγους τοῦ ἀμαρτωλοῦ, κατὰ τὴν ἔξοδόν των. Ἐδίαζε μάλιστα τὸν πνευματικὸν αὐτὸν νὰ τῇ ἀποκαλύπτῃ τὰ μυστικὰ τῆς μετανοίας ἐνίστε ἐλάμβανε τὴν θεῖαν τοῦ Θεοῦ ὅπως συλλάβῃ μίαν δυολογίαν τὴν ὅποιαν μόνον δ Ἰψιστος ἔχει δικαίωμα νὰ ἐτάσῃ.

Δὲν κατηγορᾶτο δὲ μόνον τῆς συκοφαντίας καὶ προδοσίας τὴν τοσοῦτον ἐλευθέρως ἐνεργουμένην βιομηχανίαν ἀπὸ τὸ ἄνθος ἐκείνο τῶν ἐθελοτῶν, ἀλλ' ἐχώρει καὶ περαιτέρω. Ἐδίαζε τὸν οὐδὲν νὰ καταμηνύῃ τοῦ πατρός του, τὴν συζύγον νὰ καταγγέλῃ τὸν ἀνδρα τῆς διότι ἐξωμοίου τὴν ἐχεμύθιαν μετὰ τῆς συνενοχῆς. Ἐπέπιπτεν οὐχὶ μόνον καὶ ἐκείνου ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ὅποιου ἐξέφευγε λόγος τις αἱρέσεως. ἀλλὰ προσέτι καὶ κατὰ τοῦ ἀκούσαντος, ἀλλὰ μὴ σπεύσαντος νὰ καταγγείλῃ πρὸς τιμωρίαν τὸν λόγον τοῦτον. Δηλαδή, τὸν μὲν ἐτιμώρει διότι ὡμίλησε, τὸν δὲ διότι ἐσιώπησε· πλησίον τοῦ ἐγκλήματος τῆς διανοίας κατέγραψε καὶ τὸ ἐγκλήμα τῆς σιωπῆς.

Πρὸς ταῦτα δὲ διετήρει πανταχοῦ σταθμοὺς καταμηνύσεως, ἐκ θύρας πρὸς θύραν ὑπάρχοντος ἐνὸς προμηθευτοῦ τῶν ἐγκλημάτων. Εἰς ἐκάστην οἰκογένειαν εἶχε καὶ μίαν ἀστυνομίαν κεκρυμμένην· τέλος δὲ, ὅπως ὀθήσῃ μέχρι τοῦ τελευταίου βαθμοῦ τὴν ἀντίστροφον τῆς πάσης ηθικῆς ηθικῆς ταύτην, καὶ ὅπως ἐνθαρρύνῃ τὰς καταγγελίας τὰς εἰς ὅλας τὰς γλώσσας ἐστιγματισμένας καὶ παρ' ὅλων τῶν ἐθνῶν ἀποδεδοκιμασμένας, ὑπέσχετο ἀτιμωρησίαν εἰς τὸν καταγγελέα, δοτίς ἐκ σφαλερῶν γεγονότων καὶ ἐκ συκοφαντίας, ἡθελε συγκατίσει τὴν κατηγορητικὴν πεποίθησίν του.

Ἄνθρωπός τις ἐκάθητο εἰς τὴν τραπέζαν, ἐν μέσῳ τῶν φίλων καὶ τῶν οἰκείων του· ὡς ἔρρεεν ὁ οἶνος, οὕτω καὶ ἡ καρδία εἰς ἐκχύσεις οἰκειότητος· ἀλλὰ λόγος τις ἀμφίσσολος ἐκφεύγει τυχαίως τῶν γειλέων τινὸς τῶν συνδαιτυμόνων· ὁ λόγος οὗτος, λεχθεὶς ἐν μέσῳ τοῦ θορύβου τῶν κυπελῶν, εἰς τὰς ἀπροσέξιας ἐνὸς γεύματος, λαθαραίως διερχόμενος τὴν αἰθουσαν ἐπορεύετο ὅπως διακοθῇ εἰς τὰ μέγαρα τῆς ἱερᾶς ἐξετάσεως.

Γυνὴ τις ἀναπαυσούμενη πλησίον τῆς κοιτίδος τοῦ

τέκνου της, εἰς τὴν γλυκεῖαν καὶ εὐάρεστον συνανταστροφὴν τοῦ σύζυγου της, μεταξὺ τῶν δύο τούτων ρεμβασμῶν, ἀρίστισ αἴκουει, ἄγνοῶ τίνα φιθυρισμὸν, ὅστις τῇ ἐφάνη ὡς πρόκλησις κατὰ τῆς θρησκείας¹ ἡ δυστυχὴς ἐκ τῆς ἀνησυχίας τῆς συνειδήσεώς της προσέρχεται ἀμέσως νὰ συμβουλευθῇ τὸν πνευματικὸν αὐτῆς, τὴν δὲ ἐπαύριον, ὅτε μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν εἰσέρχεται εἰς τὴν οἰκίαν της, ἀνακουφισθεῖσα κατὰ τὴν συνείδησιν ἐκ τοῦ βάρους, θεωρεῖ τὴν οἰκίαν της κενὴν, καὶ τὴν θύραν ἑσφραγισμένην. Ἡ ἵερᾳ ἑξέτασις εἶχεν ἀπαγάγει ἀμέσως τὸν σύζυγόν της.

Οἱ δὲ λαὸς ἀείποτε ἐν ταραχῇ διακείμενος, μάτην ἑζήτει νὰ ἔννοήσῃ διά τινος τρομερᾶς μαντείας διερδίκης ηδύνατο νὰ διαγινώσκῃ ἰδέαν τινὰ οὐδέποτε ἑξελθούσαν ἐκ τοῦ στενοῦ περιβόλου μιᾶς κλίνης ἢ μιᾶς συνειδήσεως.

Τὸ πηρᾶν ἐποχαῖ, καθ' ἃς ὁλόκληρος ἡ Ἰσπανικὴ γῆ παρίστα, ἀπὸ τοῦ πρώτου μέχρι τοῦ τελευταίου μορίου αὐτῆς, ἐν ἀπειρον τύνθημα καταμηνύσεως. Ἐφαίνετο ὅτι ἄγνωστός τις φωνὴ ἑξήρχετο ἐξ ἑκάστης τοῦ τούχου σχισμάδος, ἐξ ἑκάστης αὔρας, ἐξ ἑκάστου κενοῦ² ὅτι ὁ λίθος, ὅτι ἡ νῦξ, ὅτι αὐτὸ τὸ οὖς ὁμιλεῖ, ὅπως διηγηθῶσιν τὰ τοῦ ὑπνου, καὶ ὅτι ἑκεῖ κάτω εἰς τὴν σκιὰν ὅπισθεν τῶν ἐγκλείστων τούτων θυρίδων, Ἡ ἵερᾳ ἑξέτασις ἴσταμένη ἐπὶ ἄκρου ποδὸς, τὸ οὖς ἔχουσα προσεκτικὸν, ἤκουεν ἐπὶ μακρῷ χρόνῳ καὶ ἡδύτατα τὸν διηγεκῆ τῆς ἀτμοσφαίρας φιθυρισμόν. Ἀλλ' ὅμως μὴ ἐκπληττώμεθα διὰ τὴν δακρυδεσσαν καὶ κατηφῆιον Ἰσπανοῦ ὄψιν, ὅστις ἐπίτηδες ἔμενεν ἀείποτε σιωπηλὸς, καὶ ἑξάδιζεν ἔχων τὸν πέτασον μέχρι τῶν δφρύων, καὶ τὸ σῶμα ὑπὸ τοῦ ἐπανωφορίου κεκαλυμμένον· ἡσθάνετο ἀείποτε πλησίον του τὴν ἵερὰν ἑξέτασιν.

Ἡ ἵερᾳ αὗτη ἑξέτασις κατεδίωκεν, ὡς πρὸ μικροῦ ἀνερέφαμεν, τὴν ἀνεξαρτοσίαν τῆς διανοίας, ἣν ἀπεκάλει αἴρεσιν. Ἀλλὰ τί ἐστὶν ἡ αἴρεσις αὗτη; Καθ' ἡμᾶς διαφεύγει πάντα δρισμόν.

Διότι, δὲν ἔθεωρεῖτο ὡς αἴρετικὸς, ἑκεῖνος μόνον ὅστις ἥρνετο ἢ ἀπέπτει τὴν πειθαρχίαν ἢ τὴν ἔχουσίαν τῆς ἐκκλησίας μεγαλοφώνως καὶ διαφέρδην, ἢ ὅστις ἔξωρκίζει τὰς ἀρχαίας του συνηθείας καὶ ἔξεις, ἢ παρήτει τὸ ἑξομολογητήριον, ἢ ἀπήρνειτο τὴν μετάληψιν, ἢ ἐχλεύει τὰ μυστήρια, ἢ ἔγραφε διστάζων, ἐναντίον τῆς πραγματικῆς ἐνσαρκώσεως ἐν τῷ ἀγίῳ ἄρτῳ ἢ ἐναντίον πάσης ἀλλης ἀληθείας τοῦ καθολικισμοῦ ἢ ὅστις ἀφήρει τὸ βάπτισμα ἀπὸ τὰ τέκνα του, ἢ ἥρνειτο τὴν παρέμβασιν τοῦ ἱερέως κατὰ τὴν ἀγωνίαν του, ἢ ἐν γένει ἐπραττέ τι δημοσίως καὶ λίαν φανερῶς, ἢ ἀπεκάλυπτε μίαν τινὰ ἀποδοκιμασίαν τοῦ εὐαγγελίου.

Οὕτω! ἀλλ' ἵερᾳ ἑξέτασις ἦτο πολλῷ πανουργοτέρα περὶ τὰ τῆς ὄρθοδοξίας ἔθεωρει ἀπειρά ἄλλα γεγονότα ὡς αἴρεσις κεκρυμμένας ὑπὸ τῶν ἐκδικήσεών της τὰς σκιάς.

¹ Εθεωρεῖτο τις, παραδείγματος χάριν, ὡς αἴρετικὸς, ἢν ἥρνετο ὅτι οἱ κάθωνές εἰσιν αἱ σάλπιγγες τοῦ Κυρίου.

Ἀν συνεφώνει ἀπλούστατὸν ἐπὶ τόκῳ δάνειον, τὸ δοτοῦ ὅμως ἢ ἐκκλησία ἐπωνόμαζεν ἀείποτε ἀμάρτημα τοκογλυφίας.

Ἀν ἀνέθετε, διάτινος μυστηριώδους, ὡς γνωστὸν, τῆς χημείας μηχανισμοῦ, τὸν διάβολον εἰς φιάλην.

Ἀν ἀπήγγελλεν ψαλμοὺς, χωρὶς νὰ προσέθεση τὸ δόκιμα πατρὶ.

Ἀν ἐπραττε τὸ λαθρεμπόριον τῶν ἵππων.

Ἀν ἀνεγίνωσκε μετάφρασίν τινα τοῦ εὐαγγελίου.

Ἀν συνεζήτει ἐν ἄρθρον τῆς κατηχήσεως.

Ἀν ἐνεδύετο χιτῶνα καθαρὸν τὸ σάββατον.

Ἀν ἔδιδεν εἰς τὰ τέκνα του δνοματα Εὐραϊκόν.

Ἀν ἀποθητικῶν, ἐστρεφε πρὸς τὸν τοῖχον τὸ πρόσωπον.

Ἀν ἐφόνευε κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα ἔνα κρόνον.

Ἀν ὑψωνε μέχρι τῶν ἀγκώνων τὰς χειρίδας του κατὰ τὴν πρώταν.

Ἀν ἑξέπλυνε τὸ στόματου μετὰ τὸ δεῖπνον.

Ἀν καθήρει τὸν οἶνον ἀπὸ τὸ γεῦμά του.

Ἀν ἀπεχώριζε τὸ λίπος τοῦ δέρματος τοῦ χοίρου εἰς τὸ δεῖπνόν του.

Ἀν ἔσυρεν ἐπὶ τῶν ὀνύχων του τὴν λεπίδα τοῦ ἐγχειριδίου.

Δι' ὅλας τὰς αἰτίας ταύτας ὑπελαμβάνετο τις ὡς Ιουδαῖων, ὡς Μωαμεθανίζων, ὡς παλινόρθωτος, ὡς αἴρετικὸς, κατὰ συνέπειαν δὲ, ὑποκείμενος τῇ ἵερᾳ ἑξετάσει, καὶ ἀξιος ὅλων τῶν σκληροτήτων αὐτῆς. Βλέπετε δὲ φανερῶς, ὅτι οὐδεμία τῆς γῆς πρᾶξις ὑπῆρχεν, οὐδεὶς λόγος, ἐπίσης ὡς οὐδὲν πρόσχημα πράξεως ἢ λόγου, ἔνεκα τῶν ὅποιων νὰ μὴ φέρηται εἰς τὴν πυρὰν καὶ ὁ ἐναρτώτερος τῶν χριστιανῶν. (Ἀκολούθει.)

I. Γ.

ΘΟΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ.

ΠΕΡΙ ΓΥΝΑΙΚΟΣ.

(Συνέχεια ὄρα φυλ. 15)

Ἡ τοιαύτη γυνὴ ἐγείρεται ἐνῷ εἶναι ὄρθρος βαθύς καὶ διαμοιράζει τὰ σιτεῖα εἰς ὅλους τοὺς οἰκιακοὺς αὐτῆς καὶ τὰ ἔργα εἰς τοὺς θεράποντάς της. Θεωρεῖ ἄγρὸν καὶ τὸν ἄγοράζει καὶ ἀπὸ τὸν καρπὸν αὐτοῦ φυτεύει ἀμπελῶνα. Ζώνει τὴν σσύνην αὐτῆς μὲ δύναμιν καὶ ἐνισχύει τοὺς βραχιονάς της. Αἰσθάνεται ὅτι, τὸ ξυπόριον της εἶναι καλὸν, ὅτι ὁ λύχνος αὐτῆς δὲν σβύνεται τὴν νύκτα θέτει